

دانشتنی‌ها

شهروند

شمشنبه ۱۶ مهر ۱۳۹۸ | سال هفتم | شماره ۱۸۱۰
www.shahrvandonline.ir

حدود ۸۵ درصد از رانندگانی که باعث تصادفات مرتبط با خواب می‌شوند، مرد هستند و حدود یک سوم آنها حداکثر ۳۰ سال سن دارند.

فرجام

خالق نام جونز

در فهرست صد رمان برتر انگلیسی‌زبان که توسط گاردین منتشر شده است، رتبه پنجم به «سرگذشت تام جونز کودک سر راهی» اثر هنری فیلدینگ، نویسنده شهیر انگلیسی اختصاص یافته است. تام جونز با این که عنوان «رمان تریبی» را بر خود دارد، اما در واقع رند نامه‌ای است که قلم ساده و پویای فیلدینگ آن را در ردیف بهترین آثار ادبیات داستانی قرار داده است. تام جونز همچنین یکی از قدیمی ترین کتاب‌های منثور در زبان انگلیسی نیز هست که برای مولفش در سال ۱۷۴۹ حق التألیفی ۷۰۰ پوندی را که در زمان خود ثروتی محسوب می‌شده، به ارمان آورد. ۲۶۵ سال پیش در چنین روزی، برابر هشتم اکتبر ۱۷۵۴ میلادی، هنری فیلدینگ در ۴۷ سالگی در لیسهون پایتخت پرتغال در گذشت. در محافل ادبی از فیلدینگ به عنوان یکی از بنیانگذاران سبک رئالیسم در ادبیات انگلستان یاد می‌شود. او در ۱۹ سالگی نخستین نمایشنامه خود را نوشت و بعد از سفری تحقیقی به هند، مشهورترین نمایشنامه خود «تام بندانگشتی» را خلق کرد. فیلدینگ نویسنده‌ای پر کار بود، اما شهرت هیچ یک از آثارش به پای «سرگذشت تام جونز کودک سر راهی» نرسید.

بقایای بمب‌های شیمیایی ریخته شده بر سر سومار - ۱۳۶۶

۳۲ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۶ مهر ۱۳۶۶ خورشیدی، سومار، یکی از شهرهای شهرستان قصر شیرین هدف بمباران شیمیایی هوایی‌های رژیم بعث عراق قرار گرفت که در اثر آن تعداد زیادی از ساکنان و همچنین رزمندگان مدافع شهر به شهادت رسیدند.

فوکوس

تذکره

پوپ لیست محبوب

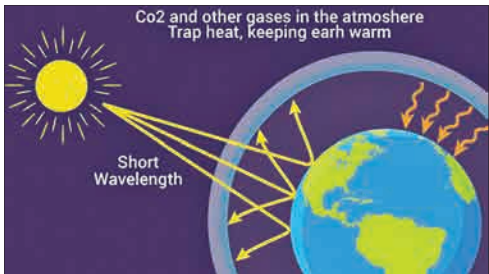
اغلب سیاستمداران آمریکای جنوبی یا شپرتی نداشته‌اند یا اگر هم در معرض توجه قرار گرفتند، به خاطر شسویه حکومتاری مبتنی بر کیش و شخصیت آنها بوده است. از فرانسوا دووالیه معروف به «پاپادوک» حاکم هاییتی گرفته تا آگوستو پینوشه در شیلی و فولخنشوی باتیستا نالدیوار دیکتاتور کوبا همه و همه شهره شهر بودند اما به بدنایمی! در این میان اما برخی نیز به خاطر سیاست‌های پوپولیستی‌شان مشهور شدند و مردم را گرد خود جمع کردند که نمونه معاصرش را می‌توان در ژائیر بولسونارو، رئیس جمهوری کنونی برزیل، جست‌وجو کرد. اما اگر می‌خواهید با یکی از پوپولیست‌ترین سیاستمداران این خطه آشنا شوید باید به آرژانتین برویم. ۱۲۴ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۸ اکتبر ۱۸۹۵ میلادی خوان پرون، ژنرال ارتش و دو دوره رئیس جمهوری آرژانتین در شهر لوبوس ایالت بوئنوس آیرس به دنیا آمد. پرون به دلیل شخصیت کارزماتیک، تلاش برای تغییر سیاست‌های اقتصادی به نفع کارگران و همچنین ادواج با محبوب‌ترین هنرپیشه آرژانتین یعنی اوداور آنته توانست دل‌های مردم آرژانتین را با خود همراه کند و به‌غم به ثمر نرسیدن اکثر طرح‌های رفاهی‌اش تا آخر عمر همچنان محبوب باقی‌ماند.

اما آیا گرم شدن زمین به این معناست که تازگی‌ها فاصله این ستاره‌ها زمین کم شده‌است؟ پاسخ منفی است.

خوب و بد گاز دی اکسید کربن

پس موضوع چیست؟ موضوع بر سر دی اکسید کربن است! البته متان، مونوکسید دی نیترژن و آوزون هم گاز گلخانه‌ای محسوب می‌شوند، اما میزان انتشارشان در زمین با دی اکسید کربن قابل مقایسه نیست. این گاز که خروجی اصلی آگزوز همه خودروهای بنزین سوز و گازوییل سوز است همچون یک پتو جو کره زمین را فرا گرفته است و مانع رسیدن امواج مضر کیهانی به زمین می‌شود. اما وقتی میزان آن از حدی بالاتر برود یک مشکل بزرگ به وجود می‌آید به این صورت که زمین نمی‌تواند گرمای اضافی جذب شده از خورشید را با تاب دهد و این گرمادر زمین حبس می‌شود. گرمایی که به راحتی جذب اقیانوس‌ها شده و به تبع آن باعث آب شدن یخ‌های قطبی می‌شود. یک هفته پیش خبری منتشر شد مبنی بر جدا شدن یک قطعه یخ به وزن ۳۱۵ میلیارد تن از قطب جنوب؛ شاید ترامپ بگوید این یک پدیده عادی است، اما خبر اروپایی‌های نازک نارنجی خوشبختانه از این عینک به مسائل نگاه نمی‌کنند که طرح دانمارک نیز مؤید همین ادعاست.

پتوی گازهای گلخانه‌ای بر سر زمین

تعمیرات اقلیمی در سراسر جهان قلمداد کرده‌اند، سال‌هاست که در محافل علمی و دانشگاهی مورد توجه قرار گرفته و افراد بسیاری در شاخه‌های مختلف مشغول تحقیق بر روی اثرات آن هستند. دانشمندان عقیده دارند زمین در حال گرم شدن است که یکی از تبعات آن آب شدن یخ‌های قطبی و افزایش ارتفاع اقیانوس‌هاست، اما خبر از سویی دیگر کسی چون

در روزهایی که جهان محو فعالیت‌های تبلیغی گرتا تونبرگ، دختر نوجوان سوئدی فعال محیط‌زیست است، دانمارک به عنوان یکی از اعضای اتحادیه اروپا پیشنهاد حذف خودروهای بنزینی و گازوییلی را روی میز وزیران محیط‌زیست اتحادیه اروپا گذاشت. تبدیل شدن پیشنهاد دانمارک به قانون، صنایع اتحادیه اروپا را مجبور می‌کند تا سال ۲۰۴۰ یک انرژی جایگزین برای پیشرفته موتور خودروها بیابد. این پیشنهاد با توجه به چشم‌انداز ۲۰ سال آینده اتحادیه اروپا مبنی بر حذف همه آلایندگی‌های کربنی تا سال ۲۰۵۰ میلادی که با هدف کاهش دمای کره زمین تدوین شده است، بی‌شک مورد توجه جدی اعضای این اتحادیه قرار خواهد گرفت و با وجود حساسیت ویژه اروپایی‌ها به مسائل زیست‌محیطی - یعنی دقیقا برعکس آمریکایی‌ها - بعید است مقاومت خاصی را در جریان تصویب آن شاهد باشیم. اما آیا واقعاً این کار‌ها لازم است؟ آیا گرم شدن زمین پدیده‌ای خطرناک است؟ یا آن طور که امثال دونالد ترامپ فکر می‌کنند فقط یک توهم است؟!

جدی بودن افزایش دمای زمین

موضوع گرم شدن کره زمین که دانشمندان آن را دلیل اصلی بروز

جدول شماره ۱۸۱۰

Table with 15 columns and 15 rows, representing a crossword puzzle grid. The grid is filled with black and white squares.

حل جدول شماره ۱۸۰۹

Table with 15 columns and 15 rows, representing the solution to the crossword puzzle. The letters are filled in the white squares of the grid.

۸- نخودی رنگ - از مصالح ساختمانی - نظرات
۹- هوس باردار - سوره زنان - معدن - سرای مهر
۱۰- از تأمین کنندگان آب تهران - زمان
زودگذر - برگه پیشگوییان
۱۱- از سیارات منظومه شمسی - خاشاک - از مرکبات
۱۲- فریاد سهمناک - ترتیب و ترکیب قدیم حروف الفبای عربی - مقابل ایجاب در منطق - رفوزه
۱۳- سلاح پرتابی مخرب - ایالت یخبندان - صدوایزده
۱۴- قسمتی از پیراهن - نقره - نخست‌وزیر شهید
۱۵- طرز چهارنعل رفتن اسب - پنجمین رئیس جمهوری مصر

عمودی

۱- رود مرزی ایران و عراق - برتری
۲- بالاترین رنگ فضا - در جلداری در نظام
۳- تک‌پهلی بی‌عقب - پایتخت غنا
۴- خاندان - بهره و قسمت - شهری در کرمان - دیوار کله‌گلی
۵- خاکستر - ردیف بافتنی - آشفته و پریشان
۶- قومی در سریلانکا - زبان‌ریزی - جمع‌مرع
۷- اسم آردی - دختر - مجلس اعیان - ستون و پایه خله

طلاق به سبک انگلیسی

این روزها بحث خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا تاغ از همیشه است، اما اگر می‌اندیشید این نخستین چالش بر گزیت در تاریخ انگلستان است، در اشتباهید؛ چه آن که ساکنان جزیره نزدیک به ۵ قرن قبل یکی از بزرگترین بر گزیت‌های همه تاریخ خود را تجربه کرده‌اند و از زیر سلطه مذهبی کلیسای کاتولیک روم خارج شدند. در واقع پافشاری پاپ کلمنت هفتم بر مخالفت با طلاق هنری هشتم موجب شد میلیون‌ها نفر از رعایای دربار انگلستان فقط با یک فرمان شاه هنری تغییر مذهب داده‌واژ کاتولیکی معتقد به مسیحی پروتستان تبدیل شوند. اتفاقی که نقشی بزرگ در رواج مذهب کشیش آلمانی مارتین لوتر داشت و بعدها در پی کشور کشایشی جانشینان هنری و مهاجرت ساکنان بریتانیا به دیگر سرزمین‌ها، موجب پراکندگی پروتستانیسم در اقصی نقاط جهان شد. هم‌اکنون ۳۳ درصد جمعیت جهان پیرو مسیحیت هستند و از این میان بیش از ۸ درصدشان را پروتستان‌ها تشکیل می‌دهد که رقم قابل توجهی به شمار می‌رود و همه اینها فقط به خاطر مخالفت با یک طلاق!

از هنری اصرار، از پاپ انکار!

از دواج هنری هشتم، بابیه برادرش کاترین آراگون که نشان خاندان سلطنتی اسپانیا را نیز با خود داشت، به سبب محبوبیت کاترین در نزد مردم انگلستان، موجب دوچندان شدن حمایت‌های مردمی از هنری شد، اما چند زایمان ناموفق و دست‌آخر به دنیا آوردن؛ دختری که نام ماری را بر او گذاشتند، هنری را نسبت به داشتن ولیعهد پسر ناامید کرد. شاه انگلستان وجود ولیعهدی که تا نسل‌ها پادشاهی را در خاندان تودور حفظ کند، ضروری می‌دانست. هنری منبع: «دائرة المعارف هرزوک» جلد چهارم، دانشنامه بریتانیکا

